Ευρωπαϊκό Δίκτυο
Αγροτικής Ανάπτυξης

Πώς το LEADER/ CLLD μπορεί να στηρίξει τα Έξυπνα Χωριά;

Κατευθύνσεις για υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και φορείς υλοποίησης

Photo © ENRD CP

1. Εισαγωγή 1

2. Πρόγραμμα LEADER και Έξυπνα Χωριά: αξιοποιώντας τα συμπληρωματικά στοιχεία 2

3. Περισσότερο LEADER για περισσότερα Έξυπνα Χωριά 5

4. Ενίσχυση του στρατηγικού ρόλου του LEADER/CLLD στο πλαίσιο εργαλειοθήκης δράσεων για τη στήριξη των Έξυπνων Χωριών 6

5. Επόμενα βήματα στον προγραμματισμό ενός ευνοϊκού πλαισίου 8

Το περιεχόμενο του παρόντος εγγράφου βασίζεται στα αποτελέσματα των συζητήσεων της θεματικής ομάδας του ΕΔΑΑ για τα Έξυπνα Χωριά και δεν εκφράζει τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διατυπώνεται συχνά η άποψη ότι το πρόγραμμα LEADER είναι το ιδανικό εργαλείο που μπορεί να στηρίξει την έννοια των Έξυπνων Χωριών σε τοπικό επίπεδο. Πράγματι, εάν οι αρχές του LEADER/CLLD εφαρμοστούν πλήρως, ενδείκνυνται για να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για τις πρωτοβουλίες των Έξυπνων Χωριών και πολλές Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) LEADER/ CLLD έχουν ήδη αναλάβει πρωτοβουλίες, οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν μέρος αυτής της προσέγγισης. Ωστόσο, οι νέες προτάσεις για τα Έξυπνα Χωριά παρέχουν επίσης κάποια σημαντική προστιθέμενη αξία.

Η έννοια των Έξυπνων Χωριών αφορά πρωτίστως τον τρόπο με τον οποίο οι ίδιες οι αγροτικές κοινότητες αξιοποιούν με τον βέλτιστο τρόπο την τεχνολογία και την κοινωνική καινοτομία για να ανταποκριθούν στις συνεχιζόμενες και αναδυόμενες προκλήσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, η έννοια των Έξυπνων Χωριών στρέφει ξανά την προσοχή στις ανάγκες και τις δυνατότητες των αγροτικών περιοχών, οι οποίες συχνά παραβλέπονται σε σύγκριση με τις αστικές περιοχές και διατρέχουν τον κίνδυνο να υστερήσουν καθώς η κοινωνία κινείται προς ένα νέο και διαφορετικό μέλλον. Επίσης, επισημαίνει την ανάγκη να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στην ενίσχυση των κοινοτήτων σε εντελώς τοπικό επίπεδο προκειμένου οι αγροτικές περιοχές να καταφέρουν να επιβιώσουν και να ευδοκιμήσουν μέσα στις επόμενες δεκαετίες.

Οι αγροτικές κοινότητες σε όλη την Ευρώπη αναζητούν λύσεις για τη μείωση του πληθυσμού και τη φθίνουσα ποιότητα των τοπικών υπηρεσιών. Διερευνούν τις δυνατότητες ψηφιακής μετάβασης καθώς και τις ευκαιρίες και τις απειλές που δημιουργούν οι νέες συνήθειες προσβασιμότητας στην ύπαιθρο και οι στενότεροι δεσμοί με τις αστικές περιοχές. Οι παράμετροι του περιβάλλοντος και της βιωσιμότητας περιλαμβάνονται επίσης στις άμεσες προτεραιότητες καθώς εντείνεται η στροφή προς ένα μέλλον με μηδενικές εκπομπές άνθρακα, το οποίο απαιτεί θεμελιώδεις διαρθρωτικές αλλαγές, οι οποίες άπτονται όλων των πτυχών της κοινωνίας και της οικονομίας. Αυτή η μετάβαση θέτει μια τεράστια πρόκληση για την κοινωνία αλλά επίσης αποτελεί μια πρωτοφανή ευκαιρία επαναπροσδιορισμού του τόπου παραγωγής τροφίμων και ενέργειας, καθώς και ανάπτυξης ενός νέου οικονομικού συστήματος που είναι πιο δίκαιο και ισότιμο ενώ παράλληλα σέβεται τα οικολογικά όρια.

Funded by the European Commission

Για τις ΟΤΔ που επιζητούν να αδράξουν αυτήν την ευκαιρία, τα Έξυπνα Χωριά παρέχουν μια ελκυστική έννοια, προσανατολισμένη στους στόχους, η οποία μπορεί να συντελέσει στην κινητοποίηση της στήριξης προκειμένου οι τοπικές κοινότητες και οι λοιποί ενδιαφερόμενοι φορείς να οργανωθούν για την αντιμετώπιση συγκεκριμένης πρόκλησης ή ευκαιρίας. Εάν σχεδιαστεί σωστά σε επίπεδο πολιτικής (δείτε συνοπτικές παρουσιάσεις), η έννοια των Έξυπνων Χωριών μπορεί να ενισχύσει και να διευρύνει το πεδίο παρέμβασης των ΟΤΔ, ενώ παράλληλα θα ενισχύσει τις αρχές του LEADER/CLLD, οι οποίες έχουν ουσιώδη σημασία για την έννοια των Έξυπνων Χωριών.

Ο προτεινόμενος κανονισμός για τα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΓΠ δημιουργεί έναν συγκεκριμένο δείκτη αποτελεσμάτων για τα Έξυπνα Χωριά και παρέχει πολύ μεγαλύτερη ευελιξία στα κράτη μέλη να αποφασίσουν ποιες είναι οι πιο ενδεδειγμένες προσεγγίσεις υλοποίησης. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επιλέξουν τον κανόνα του επικεφαλής ταμείου για να εφαρμόσουν μια πολυταμειακή προσέγγιση για το LEADER/ CLLD, με αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων ευκαιριών για τη στήριξη των Έξυπνων Χωριών μέσω της πολιτικής συνοχής.

Σε αυτή τη σύντομη παρουσίαση, διερευνούμε τον δυνητικό ρόλο του LEADER/ CLLD στην παροχή στήριξης για την υλοποίηση της έννοιας των Έξυπνων Χωριών, αξιολογούμε τα τρέχοντα εμπόδια υλοποίησης του LEADER/ CLLD που προσδιορίστηκαν από τις ΟΤΔ και παρουσιάζουμε συστάσεις για το πώς μπορούν να υπερνικηθούν αυτά τα εμπόδια προκειμένου να αξιοποιηθεί στο έπακρο το δυναμικό των Έξυπνων Χωριών σε τοπικό επίπεδο.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER ΚΑΙ ΕΞΥΠΝΑ ΧΩΡΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η δράση της ΕΕ για τα Έξυπνα Χωριά παρουσιάστηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την Άνοιξη του 2016, με την υποστήριξη τριών Γενικών Διευθύνσεων (DG) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: DG AGRI, DG REGIO και DG MOVE. Έκτοτε, η ιδέα έχει προσελκύσει εκτεταμένο ενδιαφέρον από θεσμικά όργανα της ΕΕ, εθνικές κυβερνήσεις, περιφερειακές αυτοδιοικήσεις και ενδιαφερόμενους φορείς στις αγροτικές περιοχές σε όλα τα επίπεδα.

Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης της ΕΕ, τα Έξυπνα Χωριά είναι «αγροτικές περιοχές και κοινότητες που αναπτύσσονται βασισμένες στα υπάρχοντα πλεονεκτήματα και στοιχεία τους και αξιοποιώντας νέες ευκαιρίες», όπου «παραδοσιακά και νέα δίκτυα και υπηρεσίες ενισχύονται με τη χρήση ψηφιακών και τηλεπικοινωνιακών τεχνολογιών, καινοτομίας και με καλύτερη χρήση των γνώσεων».

Τα Έξυπνα Χωριά θεωρούνται ο στόχος προς επίτευξη σε περιστάσεις που διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό. Προκειμένου να υπάρξει ανταπόκριση στο ραγδαία εξελισσόμενο πλαίσιο και να ληφθεί υπόψιν η τεράστια πολυμορφία της υπαίθρου της Ευρώπης, υποστηρίζεται ότι ο ορισμός της έννοιας δεν επιδέχεται περιορισμό εκ των προτέρων και πρέπει να παραμείνει ανοιχτός, πολυσυλλεκτικός και ευέλικτος.[1]

Η έννοια των Έξυπνων Χωριών εναρμονίζεται στενά με την προσέγγιση του LEADER. Πρωτοπαρουσιάστηκε πριν από 25 χρόνια σε αγροτικές περιοχές και έκτοτε το LEADER έχει εξελιχθεί σε Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ), με 2.758 συμμετέχουσες ΟΤΔ που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ σε αγροτικές περιοχές, και περίπου άλλες 500 ΟΤΔ σε παραθαλάσσιες και αστικές περιοχές. Όλες οι ΟΤΔ υποστηρίζονται από ένα ή περισσότερα από τα τέσσερα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία.

Το LEADER/ CLLD αποτελεί μια προσέγγιση παρέμβασης βασισμένη σε επτά βασικές αρχές: χωρικότητα (περιοχή παρέμβασης), προσέγγιση "από κάτω προς τα άνω", λειτουργία εταιρικών σχέσεων, ολοκληρωμένες στρατηγικές, καινοτομία, συνεργασία και δικτύωση. Επομένως, επί της αρχής, το LEADER ήδη περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την υλοποίηση της έννοιας των Έξυπνων Χωριών και, όπως προαναφέρθηκε, σε πολλές περιοχές, οι ΟΤΔ έχουν ήδη αναλάβει τα είδη δραστηριοτήτων που προβλέπονται στο πλαίσιο αυτής της προσέγγισης (δείτε παραδείγματα έργων του LEADER που παρουσιάστηκαν στο σεμινάριο του ΕΔΑΑ με θέμα «LEADER: Acting Locally in a Changing World» στην Πύλη του ΕΔΑΑ για τα Έξυπνα Χωριά και στο Έντυπο έργων του ΕΔΑΑ για ένα ευρύ φάσμα θεμάτων).

Σε ένα βίντεο του ΕΔΑΑ εξηγείται ότι τα «Έξυπνα Χωριά» αφορούν τους κατοίκους των αγροτικών περιοχών που αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία εξεύρεσης πρακτικών απαντήσεων – τόσο για τις προκλήσεις όσο και για τις νέες ευκαιρίες που ανακύπτουν σε τοπικό επίπεδο, αξιοποιώντας το φάσμα των διαθέσιμων εργαλείων, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής τεχνολογίας, και επίσης υπερβαίνοντας τα όρια του χωριού μέσω της καλλιέργειας νέων εταιρικών σχέσεων. Στην ουσία, η έννοια των Έξυπνων Χωριών αφορά σε μεγάλο βαθμό τη διαδικασία μέσω της οποίας η τοπική κοινότητα αναλαμβάνει ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση του δικού της μέλλοντος. Δεν υπάρχει ένα μοναδικό μοντέλο δεδομένου ότι οι ανάγκες και οι δυνατότητες κάθε περιοχής ποικίλλουν αισθητά.

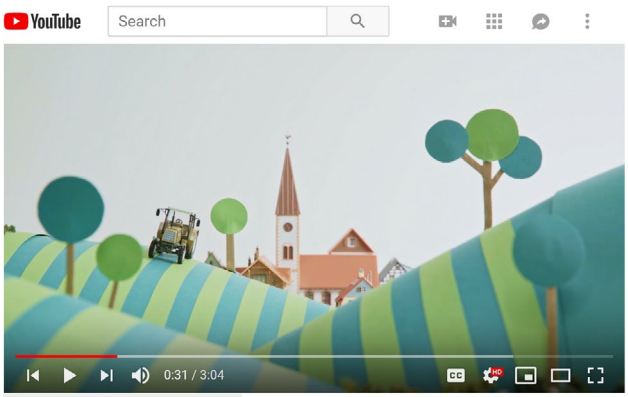

ENRD Smart Villages video

(1) Για πληροφορίες σχετικά με την υπό εξέλιξη συζήτηση για τους ορισμούς, επισκεφτείτε την ιστοσελίδα: http://pilotproject-smartvillages.eu

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΕΞΥΠΝΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΕΝΑΝΤΙ LEADER

LEADER βοηθάει να:

- **κινητοποιηθεί το τοπικό δυναμικό,**
- **αναπτυχθούν ικανότητες των κοινοτήτων, προβλεφθούν διαρθρωτικές αλλαγές και**
- **δοθεί ώθηση στην καινοτομία**

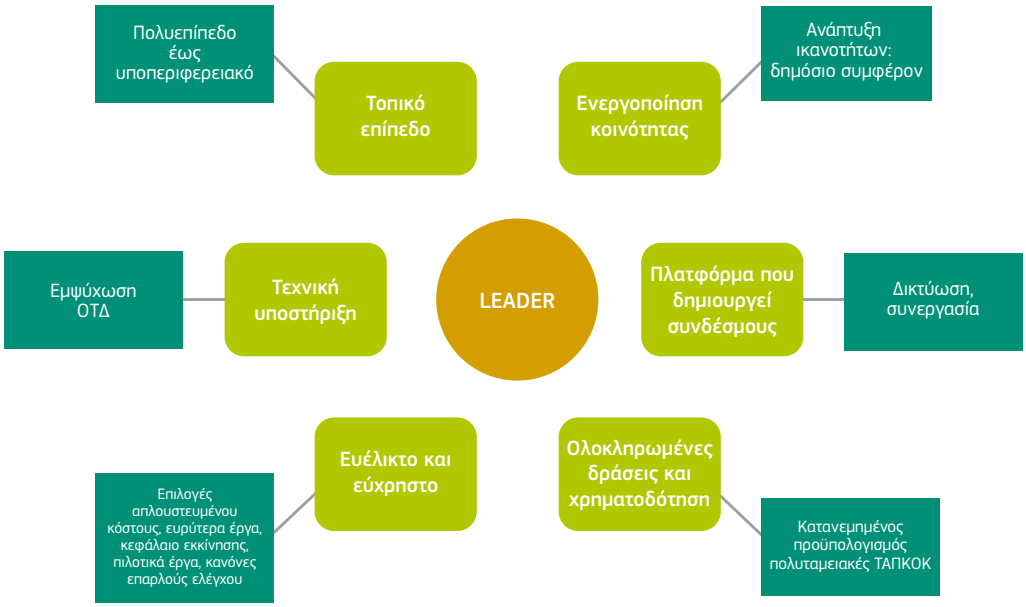

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΤΟΥ LEADER ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΕΞΥΠΝΩΝ ΧΩΡΙΩΝ

Συνοδεύοντας την ψηφιακή μετάβαση

Παρότι οι μεγάλης κλίμακας επενδύσεις στην υποδομή ευρυζωνικών δικτύων είναι σαφώς εκτός βελτνεκούς, οι ΟΤΔ έχουν δείξει ότι υπάρχουν πολλοί τρόποι με τους οποίους μπορούν να στηρίξουν την ψηφιακή μετάβαση των αγροτικών κοινοτήτων. Για παράδειγμα, στη Φινλανδία και τη Σκωτία, οι ΟΤΔ έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο συσπειρώνοντας τον κόσμο, συγκεντρώνοντας τη ζήτηση, κινητοποιώντας την εθελοντική εργασία και δημιουργώντας το επιχειρηματικό πλαίσιο για επενδύσεις στα ευρυζωνικά δίκτυα και άλλες μορφές συνδεσιμότητας. Σε διάφορα μέρη της Γαλλίας (La WAB και Verdun), οι ΟΤΔ έχουν υποστηρίξει την εκπαιδευτική πορεία των τοπικών επιχειρήσεων και κατοίκων προκειμένου να καλλιεργήσουν τις βασικές ψηφιακές δεξιότητες. Επίσης, οι ΟΤΔ έχουν αναλάβει ενεργό ρόλο στην υποστήριξη της ανάπτυξης και επέκτασης των ψηφιακών εφαρμογών σε αγροτικές υπηρεσίες όπως οι μεταφορές (Rezo Pouce).

Ενέργεια από την κοινότητα

Στην Ουαλία, η ΟΤΔ Arwain Sir Benfro συνέβαλε στη θέσπιση ενός κοινοτικού δικτύου ανανεώσιμης ενέργειας από εμπειρογνώμονες, ομάδες της κοινότητας και επιχειρήσεις. Το γεγονός αυτό οδήγησε στην ανάπτυξη του προγράμματος Cwm Arian Renewable Energy (CARE), το οποίο εξασφάλισε χρηματοδότηση από το LEADER για τη στήριξη και την ανάπτυξη 13 κοινοτικών έργων ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συμπεριλαμβανομένου ενός έργου αιολικής ενέργειας 500 kw που θα παράγει εισόδημα 200.000 λιρών Αγγλίας/έτος για εκτιμώμενο διάστημα 20-25 ετών.
Αυτά τα έργα καταδεικνύουν ότι η συμβολή των τοπικών κοινοτήτων στην επίτευξη και την επίδραση στους εθνικούς και Ενωσιακούς στόχους μπορεί να είναι σημαντική. Στην πορεία ανάπτυξης αυτών των έργων, το πρόγραμμα CARE υποστήριξε επίσης την ευρύτερη ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη ικανοτήτων για βελτίωση των γνώσεων των κοινοτήτων σε σχέση με τη μείωση των εκπομπών.

Ένα τοπικό σύστημα τροφίμων

Κίνητρο για τη θέσπιση ενός τοπικού οικοσυστήματος τροφίμων από την ΟΤΔ Pays de Condures στο Βέλγιο ήταν η επιθυμία τους να προσφέρουν καλύτερες ευκαιρίες στους ντόπιους γεωργούς, βελτιώνοντας επίσης την πρόσβαση σε υγιεινά, τοπικά τρόφιμα για τις κοινότητες. Το πρώτο βήμα ήταν να θεσπιστεί ένας συνεταιρισμός των τοπικών παραγωγών, τον οποίο ακολούθησε η δημιουργία "θερμοκοιτίδας επιχειρήσεων" για μικρούς παραγωγούς καθώς και η σύσταση τοπικών καντινών που διαθέτουν βιολογικά τρόφιμα τοπικής παραγωγής. Το 2018, ιδρύθηκε ένας «κόμβος τροφίμων» και ένα δίκτυο θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων ιδρύεται πλέον σε όλη τη Βαλονία, έχοντας στο επίκεντρο την τοπική κοινότητα, οικογένειες, δυνητικούς μικρούς παραγωγούς και καλλιεργητές μανιταριών. Επί του παρόντος, το έργο αριθμεί 35 συνδεδεμένους γεωργούς ως προμηθευτές, οι οποίοι παρέχουν τα προϊόντα τους σε 600 οικογένειες περίπου την εβδομάδα σε περισσότερα από 50 σημεία παράδοσης. Απασχολεί οκτώ άτομα.

Αυτά τα παραδείγματα φανερώνουν πως όταν οι πρωτοβουλίες των Έξυπνων Χωριών προσδιορίζονται από τον τοπικό πληθυσμό ως προτεραιότητα στην εκάστοτε Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξής (ΣΤΑ) τους και υφίσταται το σωστό κανονιστικό πλαίσιο, το LEADER/CLLD μπορεί να αποτελέσει ένα ιδιαίτερα ισχυρό εργαλείο για την εκκίνηση και τη διευκόλυνση μιας διαδικασίας υλοποίησης της προσέγγισης των Έξυπνων Χωριών. Οι ΟΤΔ μπορούν να υλοποιήσουν διάφορες ενέργειες, για παράδειγμα να κινητοποιήσουν τον τοπικό πληθυσμό, να διευκολύνουν τις συζητήσεις για τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες, να υποστηρίξουν τεχνικές μελέτες και πιλοτικά έργα και να χρηματοδοτήσουν επενδύσεις μικρής κλίμακας. Με αυτόν τον τρόπο, μπορούν να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για μεγαλύτερες επενδύσεις από τα Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ), Ταμεία Συνοχής ή άλλες εθνικές πηγές, του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα. Ακόμα και όταν οι πρωτοβουλίες των Έξυπνων Χωριών βρίσκονται σε πιο προχωρημένο στάδιο, το LEADER μπορεί να συνεχίσει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο, συντελώντας στην παγίωση και επέκταση δραστηριοτήτων μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων, πιο στοχευμένων επενδύσεων και συνεργασίας.

Ωστόσο, όπως όρισε το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο το 2010: «*Η ικανότητα των ΟΤΔ να εφαρμόσουν το LEADER περιορίζεται από τη γραφειοκρατία και τη διοίκηση*». Σύμφωνα με μια εκτεταμένη έρευνα[2] που πραγματοποιήθηκε από το ENRD Contact Point το 2017, το 84% των ΟΤΔ που αποκρίθηκαν ανέφερε πως η ικανότητά τους να υλοποιήσουν το LEADER περιοριζόταν από τη γραφειοκρατία και τη διοίκηση. Ενώ έχει διαπιστωθεί ότι η ικανότητα εφαρμογής των αρχών του LEADER γενικά διαφέρει ευρέως μεταξύ των κρατών μελών[3], οι ΟΤΔ συχνά διαπιστώνουν ότι η εφαρμογή πρόσθετων εθνικών κανόνων είναι το στοιχείο που δυσχεραίνει την ικανότητά τους να στηρίξουν τις καινοτομίες και τη συνεργασία και να δημιουργήσουν δεσμούς μεταξύ τομέων – στοιχεία τα οποία, στο σύνολό τους, έχουν κομβική σημασία για την έννοια των Έξυπνων Χωριών. Επομένως, αυτή η δυσκολία εφαρμογής των αρχών του LEADER/CLLD έχει επίσης επιπτώσεις στις δυνατότητες των ΟΤΔ να στηρίξουν τα Έξυπνα Χωριά.

Φυσικά, υπάρχουν πολλοί τομείς που δεν αντιμετωπίζουν όλα αυτά τα εμπόδια ή κάποια εξ αυτών. Ωστόσο, όποτε υπάρχουν, η υπερνίκησή τους και η βελτίωση της ικανότητας των ΟΤΔ να εφαρμόσουν πλήρως τις αρχές του LEADER έχουν ουσιώδη σημασία προκειμένου οι ΟΤΔ να μπορέσουν να συνεισφέρουν αποτελεσματικά στην υλοποίηση της έννοιας των Έξυπνων Χωριών και να επιτευχθούν οι στόχοι των δικών τους ΣΤΑ.

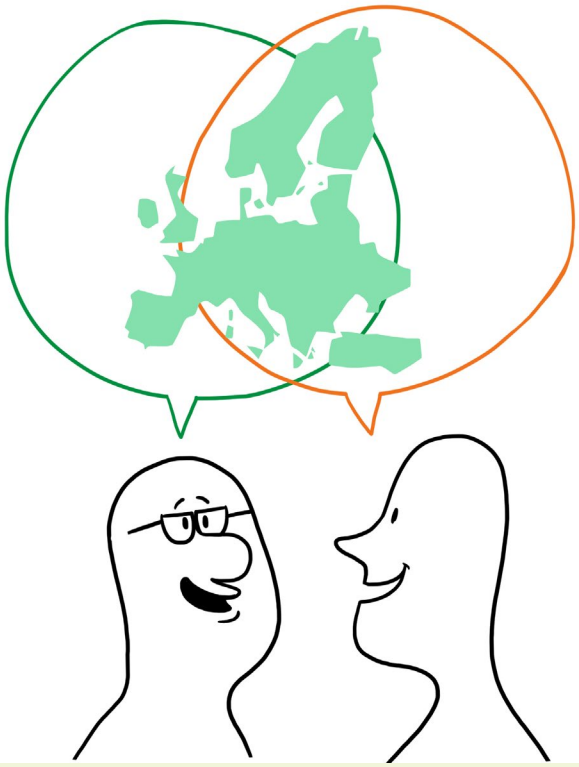

© Drawnalism

ΣΥΝΗΘΕΣΤΕΡΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ LEADER/CLLD

- Αυξανόμενη πολυπλοκότητα και φόρτος των διοικητικών διαδικασιών - ειδικότερα σε σχέση με τη δυσανάλογη υποβολή αναφορών, τους ελέγχους και τις κυρώσεις, τις περίπλοκες και αργές διαδικασίες υποβολής αίτησης και επιλογής, την έλλειψη σαφήνειας και τις επικαλύψεις στο σύστημα υλοποίησης, κ.λπ. (δείτε τα αποτελέσματα του Εργαστηρίου του ΕΔΑΑ για την απλούστευση του LEADER).
- Ασκούνται πιέσεις να δοθούν χρήματα για μετρήσιμα βραχυπρόθεσμα οικονομικά αποτελέσματα, περιορίζοντας τη δυνατότητα υποστήριξης μεταβατικών δραστηριοτήτων με πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα.
- Σε ορισμένες χώρες, δίνεται προτεραιότητα στη στήριξη τυποποιημένων μέτρων/πεδίων, δυσχεραίνοντας τη στήριξη συλλογικών έργων, μικρής κλίμακας και μεγαλύτερου κινδύνου.
- Το μεγάλο μέγεθος των ΟΤΔ σε ορισμένες χώρες (από την άποψη του πληθυσμού και της έκτασης) και η έλλειψη πόρων/ικανότητας για εμψύχωση σε μεγαλύτερο βαθμό σε επίπεδο χωριού/κοινότητας.
- Η συχνή απουσία συστηματικού συνδέσμου με κυρίαρχες πολιτικές/μορφές χρηματοδότησης και
- Σε ορισμένες περιοχές, οι ΟΤΔ έχουν αρκετά θεσμοθετημένη μορφή και ενδέχεται να έχουν μόνο αδύναμους δεσμούς με κινήματα που προκύπτουν από το πεδίο ή από ομάδες ενδιαφερόμενων φορέων.

Αυτά τα σημεία προέκυψαν από συζητήσεις του ΕΔΑΑ με ΟΤΔ και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς στην αλυσίδα υλοποίησης CLLD. Μερικά από αυτά τα σημεία, αλλά όχι όλα, επιβεβαιώνονται από ποσοτικά τεκμήρια και θα ήταν πολύ χρήσιμο να καταγραφεί η τρέχουσα κατάσταση στα διάφορα κράτη μέλη.

(2) https://enrd.ec.europa.eu/sites/enrd/files/s9_leader-seminar_adding-value_grieve.pdf

(3) Σε ορισμένες χώρες, το 100% των ΟΤΔ υποστηρίζει ότι είναι σε θέση να βρουν καινοτόμες λύσεις σε σύγκριση με μόλις 11% άλλων ΟΤΔ. Παρόλα αυτά, ακόμα και στις χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις, το 35% των ΟΤΔ υποστηρίζει ότι η γραφειοκρατία περιορίζει την ικανότητά τους να εφαρμόσουν το LEADER ενώ σε μερικές χώρες όλες οι ΟΤΔ αντιμετωπίζουν περιορισμούς (100 %).

3. ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ LEADER ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΞΥΠΝΑ ΧΩΡΙΑ

Στην επόμενη προγραμματική περίοδο, έχει προταθεί να τεθεί ως στόχος του LEADER/CLLD η υποστήριξη διαρθρωτικών αλλαγών, η ανάπτυξη ικανοτήτων και η καινοτομία[4]. Πρόκειται για ουσιώδη στοιχεία για τη μετάβαση των αγροτικών περιοχών, η οποία επίσης έχει κεντρική θέση στην έννοια των Έξυπνων Χωριών. Ωστόσο, ιδανικά, οι ΟΤΔ για να μπορούν να στηρίξουν τα Έξυπνα Χωριά με αποτελεσματικότητα, πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις αρχές του LEADER, όπως σχεδιάστηκαν αρχικά.

Αυτό το στοιχείο έχει καίρια σημασία προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η διαδικασία που οδηγεί σε στρατηγικές/σχέδια Έξυπνων Χωριών είναι πραγματικά από "κάτω προς τα άνω" και όχι μια απόπειρα επιβολής ιδεών ή πολιτικών που σχεδιάζονται σε υψηλότερα επίπεδα. Πρέπει να καταστεί σαφές εξ αρχής ότι σκοπός είναι να δοθεί βοήθεια στις ίδιες τις αγροτικές κοινότητες να ανταποκρίνονται πιο αποτελεσματικά στις προτεραιότητες που προσδιορίζονται σε τοπικό επίπεδο και οι αποφάσεις που αφορούν τις προτεινόμενες δράσεις να λαμβάνονται επίσης σε τοπικό επίπεδο. Με αυτόν τον τρόπο, η νέα βαρύτητα στα Έξυπνα Χωριά μπορεί να δώσει ώθηση στην εφαρμογή του LEADER/ CLLD, όπως ήταν αρχικά η πρόθεση, ενώ παράλληλα θα ενισχυθεί η ικανότητα ώστε να στηριχθούν τα Έξυπνα Χωριά. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτή η αμοιβαία επωφελής κατάσταση, έχουν προκύψει τέσσερις βασικές κατηγορίες ιδεών για την ενίσχυση του LEADER/ CLLD.

Πίνακας 1. Ορισμένες προτάσεις για ενίσχυση της στήριξης του LEADER/ CLLD με το σκεπτικό των Έξυπνων Χωριών

Ένα πιο ευέλικτο πακέτο στήριξης LEADER/ CLLD για συλλογικά / μικρά / μεγαλύτερου κινδύνου έργα	Εξάλειψη των προαναφερόμενων εμποδίων και διασφάλιση ότι οι ΟΤΔ μπορούν να παρέχουν ταχύτερη, πιο ευέλικτη και πιο αποτελεσματική στήριξη για συνεργασία με πρωτοβουλία της κοινότητας στην επικράτειά τους. Για παράδειγμα: • Απλουστευμένες διαδικασίες (έλεγχος, επιλογή έργων κ.λπ.). • Ολοκληρωμένη χρηματοδότηση έργου (π.χ. έργα με συγκεκριμένη θεματική). • Ευρύτερα έργα. • Χρήση μεθόδου απλουστευμένου κόστους και άλλων μεθόδων για τη στήριξη συλλογικών, μικρής κλίμακας και καινοτόμων τοπικών έργων. • Πρόσθετοι πόροι για τη συμμετοχή των πολιτών και την ανάπτυξη της κοινότητας, καθώς και για την προετοιμασία και την εμψύχωση συλλογικών έργων, και • Ένταξη ενός «εμψυχωτή ή διαμεσολαβητών καινοτομίας» στις ΟΤΔ.
Ευρύτερο πεδίο παρέμβασης	Ενίσχυση της εντολής του LEADER/ CLLD και παροχή επαρκών πόρων στις ΟΤΔ για να τολμήσουν να στραφούν σε τομείς όπως οι πηγές ανανεώσιμης ενέργειας, η κινητικότητα/προσβασιμότητα, οι υπηρεσίες στην ύπαιθρο και η ψηφιακή οικονομία, το σύνολο των οποίων χρησιμοποιεί εντατικά πόρους, συσπειρώνει τους ανθρώπους και διαπραγματεύεται κοινές δράσεις μεταξύ διαφορετικών θεσμικών οργάνων και ενδιαφερόμενων φορέων, μερικές φορές ακόμα και εκτός της συγκεκριμένης περιοχής (π.χ. ερευνητικά ιδρύματα, επιχειρήσεις ΤΠΕ κ.λπ.).
Καλύτερη εναρμόνιση του LEADER/ CLLD με άλλες πολιτικές και μέσα	Ενίσχυση της ικανότητας του LEADER να λειτουργεί ως ενιαίο σημείο εξυπηρέτησης (one-stop-shop) για το συντονισμό και τη διασύνδεση πολιτικών και μέσων σε τοπικό επίπεδο: • Απλούστευση της πολυταμειακής προσέγγισης, για παράδειγμα μέσω της χρήσης του κανόνα του επικεφαλής ταμείου. • Διασφάλιση ότι ο στρατηγικός ρόλος του LEADER/ CLLD στη διευκόλυνση των τοπικών κοινοτήτων αποτυπώνεται πλήρως στα Στρατηγικά Σχέδια ΚΑΠ και στα επιχειρησιακά προγράμματα του Ταμείου Συνοχής. • Διασφάλιση της εναρμόνισης με τα Μέτρα Συνεργασίας, Ανταλλαγής και Μεταφοράς Γνώσεων και Επενδυτικών Μέτρων του κανονισμού για την ΚΑΠ, καθώς και με άλλα νομοθετικά πλαίσια, όπως η δέσμη μέτρων της ΕΕ για την ενέργεια, σκοπός της οποίας είναι να στηρίξει την ανάπτυξη πρωτοβουλιών κοινοτικής ενέργειας στην ΕΕ. • Δημιουργία δομών διαχείρισης που διασφαλίζουν τον συντονισμό της στήριξης του LEADER/ CLLD στα Έξυπνα Χωριά με πρόσθετη στήριξη από άλλες πολιτικές και πηγές χρηματοδότησης (για παράδειγμα, στο Τιρόλο της Αυστρίας, πολυταμειακές ΟΤΔ παρέχουν ένα τοπικό ενιαίο σημείο εξυπηρέτησης για πολλές πολιτικές τα οποία είναι με τέτοιο τρόπο συντονισμένα ώστε να επιτυγχάνονται κοινοί στόχοι από μια υπηρεσία σε περιφερειακό επίπεδο). • Διευκόλυνση της πρόσβασης σε πρόσθετους πόρους εφόσον οι ΟΤΔ καλούνται να αναλάβουν νέες αρμοδιότητες ή δραστηριότητες.
Η χρήση δεικτών και παραμέτρων μέτρησης που αποτυπώνουν καλύτερα την ευρύτερη συμβολή του LEADER/CLLD στον πιο μακροπρόθεσμο στόχο της μετάβασης	Ο αριθμός των ατόμων που καλύπτονται από τις στρατηγικές/ σχέδια των Έξυπνων Χωριών έχει ήδη προταθεί ως δείκτης. Ωστόσο, θα πρέπει να συμπληρωθεί από άλλους δείκτες που θα εκτιμούν καλύτερα την πρόοδο στην επίτευξη των συγκεκριμένων μακροπρόθεσμων στόχων σε τοπικό επίπεδο μέσω του LEADER/ CLLD (για παράδειγμα, η έκταση της κινητοποίησης της κοινότητας και η εκούσια συμβολή, οι μειώσεις των τοπικών εκπομπών άνθρακα, νέες επιχειρήσεις και υπηρεσίες που ανήκουν στην κοινότητα ή διευθύνονται από αυτή κ.λπ.) Κατά την επιλογή πρόσθετων δεικτών, οι Διαχειριστικές Αρχές θα πρέπει επίσης: • να αναπτύξουν περαιτέρω ποιοτικούς δείκτες, δεδομένου ότι δεν μπορούν να απεικονιστούν όλα τα αποτελέσματα και οι επιπτώσεις με τους συνήθεις αριθμητικούς δείκτες και • να διασφαλίσουν ότι οι δείκτες και οι στόχοι είναι ρεαλιστικοί και αντικατοπτρίζουν τις τοπικές ανάγκες και συνθήκες παρά ότι καθοδηγούν τη στρατηγική και αποθαρρύνουν τον κίνδυνο.

(4) Πρόταση για τον Κανονισμό περί Κοινών Διατάξεων.

4. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΟΥ LEADER/CLLD ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟΘΗΚΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΕΞΥΠΝΩΝ ΧΩΡΙΩΝ

Είναι σημαντικό επίσης, η στήριξη του LEADER/ CLLD για τα Έξυπνα Χωριά να μην εξετάζεται μεμονωμένα, αλλά να θεωρηθεί ότι εντάσσεται στο πλαίσιο ευρύτερης δέσμης πιθανών μέτρων στήριξης μαζί με το ΕΓΤΑΑ, τα Ταμεία Συνοχής, τα εθνικά ταμεία κ.λπ.

Δεδομένης της ευρείας εμβέλειάς τους σε όλη την Ευρώπη και της μακρόχρονης πείρας τους στην Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, το LEADER/CLLD μπορεί να διαδραματίσει καίριο ρόλο στην κινητοποίηση και την ενίσχυση των τοπικών κοινοτήτων, στην ανάπτυξη της ικανότητάς τους να σχεδιάζουν και να υλοποιούν πρωτοβουλίες της κοινότητας, στην προώθηση της καινοτομίας και των πειραματισμών και, γενικότερα, να συνδράμουν τις κοινότητες σε όλη τη διαδικασία υλοποίησης του μακροπρόθεσμου οράματός τους.

Υπό αυτήν την έννοια, είναι πιθανό ότι οι ΟΤΔ θα αποτελούν συχνά τον κύριο σύνδεσμο επικοινωνίας για τα Έξυπνα Χωριά σε τοπικό επίπεδο και, συνεπώς, μπορούν να συντελέσουν στην καλλιέργεια δεσμών με άλλες πολιτικές και, όποτε αρμόζει, να διασφαλίσουν ένα απρόσκοπτο και ευέλικτο σύστημα στήριξης σε τοπικό επίπεδο.

Ένα από τα πρώτα και πιο σημαντικά βήματα προς αυτήν την κατεύθυνση θα ήταν η δημιουργία απλούστερων και πιο ευέλικτων διαδικασιών για πολυταμειακές ΟΤΔ. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με διάφορους τρόπους, για παράδειγμα, χρησιμοποιώντας τον μηχανισμό του επικεφαλής ταμείου στις νέες νομοθετικές προτάσεις προκειμένου να μειωθεί η πολυπλοκότητα που προκαλείται από τους διαφορετικούς κανόνες για το CLLD και να δοθεί η δυνατότητα στις ΟΤΔ να παράσχουν ένα αληθινό ενιαίο σημείο εξυπηρέτησης για τοπικές κοινωνίες.

Είναι αναγκαίο επίσης, οι εθνικές και περιφερειακές αυτοδιοικήσεις να αναπτύξουν αποτελεσματικές δομές διαχείρισης προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι ΟΤΔ/ CLLD που στηρίζουν νέες στρατηγικές / σχέδια Έξυπνων Χωριών μπορούν επίσης να αξιοποιήσουν άλλες πολιτικές [π.χ. Χρηματοπιστωτικά Εργαλεία, Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ), Interreg κ.λπ.].

Σε αραιοκατοικημένες περιοχές όπως η Σκωτία (Ηνωμένο Βασίλειο) ή η Βόρεια Φινλανδία, οι περιοχές παρέμβασης των ΟΤΔ μπορεί να είναι τεράστιες. Σε άλλες, πιο πυκνοκατοικημένες χώρες, όπως η Ολλανδία, ενδέχεται να χρειάζεται να στηρίξουν σημαντικό αριθμό κατοίκων (π.χ. έως και 150.000 άτομα) με περιορισμένους πόρους και προσωπικό. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι ΟΤΔ πιθανώς θα χρειαστεί να στηρίξουν και να εργαστούν μέσω άλλων οργανισμών τοπικής εμβέλειας. Ταυτόχρονα, αυτό σημαίνει ότι οι ΟΤΔ μπορούν επίσης να παίξουν κάποιο ρόλο στη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ χωριών της δικής τους περιοχής, καθώς και με άλλα χωριά σε άλλες περιοχές (προλειαίνοντας το έδαφος και στηρίζοντας τη διαπεριφερειακή και διεθνική συνεργασία, το Μέτρο Συνεργασίας της αγροτικής ανάπτυξης και άλλες μορφές χωρικής συνεργασίας όπως το Interreg).

Αξιοποιώντας αυτόν τον καταλυτικό ρόλο, το LEADER/ CLLD μπορεί επίσης να συντελέσει στη δημιουργία βιώσιμων επιχειρηματικών μοντέλων που επιτρέπουν στις πρωτοβουλίες των Έξυπνων Χωριών να στραφούν σε άλλες πηγές επενδύσεων, μέσω άλλων πηγών του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα και σε χρηματοπιστωτικά μέσα.

Τα Εθνικά Αγροτικά Δίκτυα μπορούν επίσης να παίξουν σημαντικό ρόλο όπως στο να βοηθούν και να διασφαλίζουν ότι οι ΟΤΔ είναι ενημερωμένες για τις δυνατότητες άλλων πηγών στήριξης και μπορούν να αναπτύσσουν δεσμούς με άλλες σχετικές πηγές στήριξης και επένδυσης. Επίσης τα ΕΑΔ να διευκολύνουν την πρόσβαση σε πρόσθετες δεξιότητες και εξειδίκευση οι οποίες θα μπορούσαν ενδεχομένως να φανούν απαραίτητες στις ΟΤΔ προκειμένου να υποστηρίξουν τις πρωτοβουλίες των Έξυπνων Χωριών.

Όταν οι πρωτοβουλίες των Έξυπνων Χωριών τίθενται ως προτεραιότητες στο πλαίσιο μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, οι ΟΤΔ χρειάζεται να κινητοποιήσουν και να διευκολύνουν τις συζητήσεις στον "κύκλο των κοινοτήτων" σχετικά με υφιστάμενες και διαγραφόμενες προκλήσεις και ευκαιρίες, να εντοπίσουν ανάγκες και να στηρίξουν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των στρατηγικών/ σχεδίων των Έξυπνων Χωριών. Αυτό δεν θα χρειαστεί μόνο καλές δεξιότητες συντονισμού και εμψύχωσης αλλά επίσης καλή γνώση των διαφορετικών κλαδικών ζητημάτων ή θεματικών πεδίων που ενδέχεται να μην εμπίπτουν στο τρέχον πεδίο εφαρμογής του LEADER/CLLD. Η εκπαίδευση και η ανάπτυξη ικανοτήτων του προσωπικού των ΟΤΔ καθώς και η συγκρότηση μιας ομάδας εμπειρογνωμόνων για θέματα που άπτονται των Έξυπνων Χωριών αποτελούν απλώς κάποια μέσα με τα οποία τα εθνικά δίκτυα θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν αυτήν την ανάγκη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΟΛΥΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ CLLD ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΤΙΡΟΛΟ ΣΤΗΝ ΑΥΣΤΡΙΑ

Η περιοχή του Τιρόλο στην Αυστρία καινοτομεί στην αξιοποίηση της πολυταμειακής χρηματοδότησης CLLD εφαρμόζοντας μια επιτυχημένη προσέγγιση που συνδυάζει τρεις βασικούς άξονες:

- τοπική πλατφόρμα για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στο σύνολο των προγραμμάτων που έχουν αναπτυχθεί σε τοπικό επίπεδο
- τοπική διαχείριση όλων των προγραμμάτων από ένα ενιαίο σημείο εξυπηρέτησης, διασφαλίζοντας απουσία διπλών δομών σε τοπικό επίπεδο και συντονισμό σε περιφερειακό επίπεδο
- συντονισμό περιφερειακών και τοπικών δραστηριοτήτων από μία Διεύθυνση για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού.

© Christian Rottensteiner

© Bioenergy Villages in Göttingen

ΠΩΣ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER/ΤΑΠΤΟΚ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕ ΩΣ ΚΑΤΑΛΥΤΗΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ – ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ευρυζωνικές υποδομές: η περίπτωση της κοινότητας Balquhidder στο Ηνωμένο Βασίλειο

Οι έξυπνες κοινότητες δεν χρειάζεται να περιμένουν να φτάσουν σε αυτές οι ευρυζωνικές υπηρεσίες. Εάν η τοπική κοινότητα κινητοποιηθεί και υπάρξει συντονισμένη ζήτηση για ευρυζωνικές υπηρεσίες, το ενδιαφέρον του ιδιωτικού τομέα μπορεί να διασφαλισθεί. Αυτό συνέβη στην περίπτωση του έργου Balquhidder Broadband της Σκωτίας. Εδώ, ιδρύθηκε μια εταιρεία κοινοτικών συμφερόντων, η οποία αγόρασε το δίκτυο και διευκόλυνε τη συνεργασία μεταξύ τοπικών επιχειρήσεων, κυβέρνησης, πολιτών, και ενός εμπορικού εταίρου, της Bogons, θέτοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τα θεμέλια για την ευρυζωνική συνδεσιμότητα στο Balquhidder. Το πρόγραμμα LEADER παρείχε τους πόρους για την κάλυψη των αναγκών συντονισμού, προετοιμάζοντας το έδαφος για μεγαλύτερες επενδύσεις, ενώ συνέβαλε στη δημιουργία των κατάλληλων συμπράξεων δημόσιων και ιδιωτικών εταίρων για την επίτευξη έξυπνων συνεργασιών σε έναν τομέα που δεν εμπίπτει στο σύνηθες πεδίο δράσης του προγράμματος LEADER.

Χωριά βιοενέργειας στη Γερμανία

Το έργο των χωριών βιοενέργειας επιδιώκει να προωθήσει την τοπική παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στα χωριά της περιοχής Göttingen Γερμανίας. Με πέντε χωριά βιοενέργειας πλέον σε λειτουργία, το έργο συνδέει ντόπιους γεωργούς με συνεταιρισμούς χωριών που διαχειρίζονται την παραγωγή και τη διανομή ενέργειας. Το έργο έχει προσελκύσει υψηλά επίπεδα συμμετοχής από τους ντόπιους πολίτες και παρέχει σημαντικά κοινωνικά, οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη. Το πρόγραμμα LEADER διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο προετοιμάζοντας το έδαφος, συσπειρώνοντας τον κόσμο, διαμορφώνοντας τις βασικές αρχές και υποστηρίζοντας την εκπόνηση μιας μελέτης σκοπιμότητας και την ανάπτυξη του επιχειρηματικού μοντέλου. Η επένδυση του προγράμματος LEADER, η οποία ορίστηκε σε 200.000 ευρώ ανά έργο κατ' ανώτατο όριο, συνέβαλε επίσης στην προσέλκυση πρόσθετων επενδύσεων, οι οποίες κυμάνθηκαν από 2 έως 10 εκατομμύρια ευρώ ανά έργο. Αυτή η πρόσθετη επένδυση προήλθε από διάφορες πηγές, όπως συνεταιριστικές μερίδες, δάνεια από συνεταιριστικές τράπεζες, επιχορηγήσεις της ομοσπονδιακής κυβέρνησης.

5. ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΕΝΟΣ ΕΥΝΟΪΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

Τα Έξυπνα Χωριά διαθέτουν εξ ορισμού τη δυνατότητα να ενισχύουν και να δίνουν νέα ώθηση σε όσα έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα από το πρόγραμμα LEADER αλλά και από άλλους φορείς στις αγροτικές περιοχές. Στον αντίποδα ενός στιβαρού και προοδευτικού προγράμματος για το αστικό περιβάλλον, η πρωτοβουλία για τα Έξυπνα Χωριά εστιάζει στο γεγονός ότι το μέλλον μπορεί να ανήκει τόσο στις αγροτικές περιοχές όσο και στις πόλεις, προβάλλοντας παράλληλα ένα θετικό και ενωτικό όραμα αυτού του μέλλοντος. Ταυτόχρονα, παρέχει ένα πλαίσιο δράσης μέσα από το οποίο δίδεται εκ νέου έμφαση στη σημασία των βασικών αρχών της προσέγγισης LEADER.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο κρίσιμος ρόλος που διαδραματίζει το πρόγραμμα LEADER υποστηρίζοντας τις μεταβατικές διεργασίες στις αγροτικές περιοχές όχι μόνο επιβεβαιώνεται μέσω των Έξυπνων Χωριών, αλλά λαμβάνει μια νέα θέση σε ένα σύγχρονο πλαίσιο με προσανατολισμό στο μέλλον.

Ωστόσο, εξετάζοντας κανείς με μεγαλύτερη προσοχή τον ρόλο που διαδραματίζει το πρόγραμμα LEADER στην υποστήριξη των Έξυπνων Χωριών, θα διαπιστώσει την ύπαρξη ορισμένων εμποδίων που έγκεινται στον τρόπο με τον οποίο κανόνες και πρακτικές δυσχεραίνουν τις ΟΤΔ κατά την εφαρμογή των αρχών του προγράμματος LEADER σε κάποιες χώρες. Τέτοιου είδους θέματα όχι μόνο θέτουν σε κίνδυνο την αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος LEADER, αλλά και την ίδια τη δυνατότητα του προγράμματος να υποστηρίζει την έννοια των Έξυπνων Χωριών.

Κατά τον σχεδιασμό της επόμενης περιόδου προγραμματισμού, είναι σημαντικό να αντιμετωπισθούν αυτού του είδους τα θέματα και να καταβληθεί προσπάθεια, ώστε να δημιουργηθούν εκ νέου σε όλες τις αγροτικές περιοχές οι βασικοί παράγοντες που κατέστησαν το πρόγραμμα LEADER μια τόσο επιτυχημένη πρωτοβουλία. Με αυτόν τον τρόπο, θα δημιουργηθούν ευνοϊκότερες προϋποθέσεις, οι οποίες θα επιτρέψουν στο πρόγραμμα LEADER/CLLD να καταστεί αφενός το βασικό εργαλείο που θα οδηγήσει τα Έξυπνα Χωριά προς το μέλλον και αφετέρου να συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου της πολιτικής για ζωντανές αγροτικές περιοχές χρησιμοποιώντας ως βάση την εκτεταμένη εμπειρία που έχει συσσωρευθεί και την απήχησή του στις αγροτικές κοινότητες της ΕΕ, διασφαλίζοντας παράλληλα τη σύνδεση με άλλες πηγές επενδύσεων και υποστήριξης.

Συνεπώς, οι φορείς του προγράμματος LEADER όλων των επιπέδων καλούνται να ανταποκριθούν με επιτυχία στην πρόκληση να εστιάσουν εκ νέου την προσοχή τους στα βασικά στοιχεία της προσέγγισης LEADER και να αξιοποιήσουν αυτή τη σημαντική ευκαιρία για να διασφαλίσουν ότι οι αγροτικές περιοχές θα επωφεληθούν στο έπακρο από τη μετάβαση που τοποθετεί αγροτικά χωριά και κοινότητες στο επίκεντρο της δικής τους πορείας προς την ανάπτυξη.

© ENRD CP

Για την επίτευξη των ανωτέρω, προτείνονται μεταξύ άλλων σε πρώτη φάση τα εξής βήματα:

- συναντήσεις των Διαχειριστικών Αρχών (ΔΑ) με όλους τους φορείς που εμπλέκονται στην αλυσίδα υλοποίησης του προγράμματος LEADER/CLLD, προκειμένου να εντοπισθούν από κοινού τα υφιστάμενα εμπόδια κατά την υλοποίηση, όπως αυτά που αναφέρθηκαν ανωτέρω
- από κοινού αναζήτηση λύσεων μεταξύ ΔΑ και φορέων του προγράμματος LEADER, αντλώντας έμπνευση από τα παραδείγματα άλλων χωρών που στέφθηκαν με επιτυχία (βλ.: *Innovation in the LEADER delivery chain* και *LEADER Simplification*)
- από κοινού διερεύνηση μεταξύ ΔΑ και φορέων του προγράμματος LEADER τρόπων ένταξης των καλύτερων περιπτώσεων Έξυπνων Χωριών στις στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης (που θα αποτυπώνονται στα Στρατηγικά Σχέδια της ΚΑΠ).
- από κοινού σχεδιασμός ευρύτερου πλαισίου υποστήριξης των Έξυπνων Χωριών με τον προσδιορισμό λοιπών συναφών εργαλείων και πολιτικών, καθώς και μηχανισμών για την προώθηση συνδέσεων και συνεργιών, και
- διασαφήνιση του ρόλου των εθνικών δικτύων.

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Για όλες τις πιο πρόσφατες πληροφορίες για τις θεματικές ομάδες:
https://enrd.ec.europa.eu/enrd-thematic-work/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages_en

Πύλη Έξυπνων Χωριών: ανακαλύψτε έξυπνα έργα, πρωτοβουλίες, προσεγγίσεις και δίκτυα: https://enrd.ec.europa.eu/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages/smart-villages-portal_en

Ευχαριστίες
Ευχαριστούμε το Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 για τη μετάφραση στα ελληνικά του πρωτότυπου αγγλικού κειμένου.

https://enrd.ec.europa.eu

Το περιεχόμενο του παρόντος εγγράφου δεν εκφράζει τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης

ENRD Contact Point
Rue de la Loi/Wetstraat, 38 (bte 4)
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Tel. +32 2 801 38 00
info@enrd.eu